

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 24 februari 1940 kl. 4.80 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med hemställan om riksdagens samtycke till meddelande av förordnande jämlikt 1 § valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350).

I en till riksdagen avlåten, den 23 februari 1940 dagtecknad proposition nr 78, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att samtycka till att Konungen, i huvudsaklig överensstämmelse med vid protokollet fogade förslag till valutaförordning och instruktion för riksbankens valutakontor, meddelar förordnande som avses i 1 § valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350).

I skrivelse den 22 februari 1940 ha *fullmäktige i riksbanken* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, efter att ha inhämtat riksdagens samtycke, meddela förordnande, som avses i 1 § valutalagen den 22 juni 1939 (nr 350). Vid skrivelsen har fogats förslag till valutaförordning, innefattande efter föreliggande behov avpassade bestämmelser angående handeln med valutor.

Till stöd för framställningen ha bankofullmäktige anført, att det i nuvarande läge vore nödvändigt att landets tillgångar i guld och utländska valutor disponerades på sådant sätt, att de tillgodosåge de för folkhushållet viktigaste behoven. I sådant syfte borde genomföras viss kontroll över valutarörelserna med stöd av de bestämmelser, som meddelats i valutalagen. För att tillgodose de nu aktuella kontrollbehoven hade inom riksbanken verkställts en överarbetning av det utkast till valutaförordning II, som fanns bifogat den proposition (nr 290), med vilken valutalagen underställdes 1939 års riksdag. Riksbanken komme icke utan särskilt medgivande att utnyttja det begärda bemyndigandet för att rekvirera utländska betalningsmedel och utländska banktillgodohavanden eller söka åstadkomma en reglering av utrikeshandeln.

Över bankofullmäktiges framställning har yttrande inhämtats av *fullmäktige i riksgäldskontoret*, som lämnat förslaget utan erinran.

Föredragande departementschefen har i ärendet anført följande:

»I likhet med fullmäktige i riksbanken och i riksgäldskontoret finner jag det inträdda läget motivera åtgärder till skydd för landets reserv av utländska betalningsmedel. Det är för närvarande av största vikt att möjligheterna att genom inköp från utlandet tillgodose landets behov av försörjningen nödvändiga varor icke i onödan beskäras. Även försvarspolitiska skäl påkalla en starkt restriktiv valutahushållning.

Enligt 1 § valutalagen äger Konungen under tid, då riksdagen är samlad, meddela i paragrafen avsett förordnande endast med riksdagens samtycke.

Mot det av fullmäktige i riksbanken överlämnade förslaget till valutaförordning har jag ej funnit anledning till erinran. För att bereda riksdagen tillfälle att taga ställning till förslaget torde detta jämte ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till instruktion för ett riksbankens valutakontor få biläggas protokollet. Jag vill erinra att Konungen enligt 6 § valutalagen äger uppdraga åt riksbanken att meddela närmare föreskrifter rörande tillämpningen av meddelat förordnande samt att Konungen jämväl må uppdraga åt riksbanken att pröva och avgöra ansökningar om tillstånd, vartill förordnandet giver anledning, samt att i övrigt handlägga de ärenden, som föranledas av förordnandet, med skyldighet för riksbanken att ställa sig till efterrättelse av Konungen därutinnan meddelade särskilda föreskrifter.

Jag delar uppfattningen att rätten att rekquirera utländska betalningsmedel och utländska banktillgodohavanden icke lämpligen bör begagnas utan särskilt medgivande. Såsom framhållits i den proposition, med vilken valutalagen underställdes riksdagen, är lagen icke avsedd såsom medel för en reglering av utrikeshandeln.»

Utskottet.

Även utskottet finner angeläget, att i nuvarande läge åtgärder vidtagas till skydd för landets reserv av utländska betalningsmedel samt att i sådant syfte erforderliga valutarestriktioner införas med stöd av de bestämmelser, som innefattas i valutalagen. Utskottet får därför tillstyrka, att riksdagen lämnar sitt samtycke till att Konungen meddelar förordnande, som avses i 1 § nämnda lag. Mot det förslag till valutaförordning, som finnes bilagt propositionen, har utskottet icke något att erinra, liksom icke heller mot det vid propositionen fogade förslaget till instruktion för valutakontoret. Såsom framgår av departementschefens yttrande, är det avsett att rätten att rekquirera utländska betalningsmedel och utländska banktillgodohavanden icke skall begagnas utan särskilt medgivande.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande proposition.

Stockholm den 24 februari 1940.

På bankoutskottets vägnar:

BJ. HOLMGREN.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar Sandén, Friggeråker, Ohlin, Öman, Leander och Andersson i Jäger;

från andra kammaren: herrar Holmgren, Lovén, Paulsen, Svedman, Mattsson, Sundberg och Ericsson i Kinna.